

AK-HÍRLEVÉL

Alelnököket és tiszteletbeli elnököt választott az MNYKNT a 2022. 05. 31-i közgyűlésén

A Társaság két alelnöke:

Dr. Minya Károly
és
Csicsely Tamás

Dr. Minya Károly

Nyelvész, habilitált főiskolai tanár, 2016 óta a Nyíregyházi Egyetem Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetének igazgatója, 2019 és 2021 között az oktatási rektorhelyettesi posztot töltötte be. Többek között a Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport tagja, a Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda alapító tagja és tanácsadója, a TIT Jurányi Lajos Egyesület alelnöke, a Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete választmányi tagja, a Magyar Szemiotikai Társaság tagja, a Magyar Nyelvőr egyik szerkesztője. Szókincskutató, legfontosabb kötetei: Új szavak szótára I., II., III., Mai magyar nyelvújítás, Rendszerváltás – normaváltás, Változó szókincsünk, Színház és nyelv. Ismeretterjesztő és tudományos előadásaival nemcsak az országot járja, hanem a határon túli területeket is, így csaknem évente szerepel az újvidéki Apáczai nyári Akadémián, az adai Szarvas Gábor nyelvművelő napokon, a kassai Kazinczy-napokon és a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetemen nyelvészeti tárgyú előadásaival. A tudományos munkáin kívül nyelvi ismeretterjesztő cikkei jelennek meg a Magyar Nemzetben, az Interpress Magazinban, az Élet és Tudományban, valamint a Kultúra.hu-n. Havonta több alkalommal közreműködik szakértőként a Kossuth rádió és az M5 televízió Édes anyanyelvünk műsorában.

Csicsely Tamás

Tisztelt Tagtársaim! Először is hadd köszönjem meg bizalmukat, amiért megválasztottak a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága egyik alelnökének. Az egyesületnek 10 éve vagyok tagja, ami büszkeséggel tölt el. Ausztriában élek, mérnökként tevékenykedem a mindennapokban. Leginkább forgalomtechnikával, alagutak tervezésével, forgalombiztonsággal foglalkozom. Munkám mellett harmadik periódusban a gráci Forum Hungaricum elnöke vagyok. Több mint száz, Stájerországban tanuló magyar diáknak osztottunk ki ösztöndíjat, óvodát újjátottunk fel Devecserben, öregotthonoknak kórházi ágyakat szállítottunk, rászorulóknak segítünk, hogy csak a számomra fontosabb tevékenységeinket említsem. Magyar vonatkozású kulturális rendezvények szervezésében veszek részt, idén a 40. Grácból Máriacellbe vezető Mindszenty–Vadon négynapos gyalogos zarándoklat egyik szervezője vagyok.

AK-HÍRLEVÉL

Kulturális programjaink során éledt újra kapcsolatam az egyesület tiszteletbeli elnökével, Balázs Géza professzor úrral. Nem vagyok sem nyelvész, sem bölcész, ez Önök előtt is ismert. Alelnökként hazámmal való elkötelezettséggel, tapasztalatommal igyekszem majd az egyesület munkáját segíteni, bízva abban, hogy munkámból az ausztriai magyarság is és a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága is profitálni fog. Kérem, támogassák a jövőben is az egyesületünk munkáját, fogjunk össze egységéért, én is igyekezni fogok ezért mindent megtenni.

A Társaság tiszteletbeli elnöke:

Prof. dr. Balázs Géza

Prof. dr. Balázs Géza

Nyelvész, néprajzkutató egyetemi tanár (ELTE BTK, Színház és Filmművészeti Egyetem, Partiumi Keresztény Egyetem), 2012–2021 között az MNYKNT elnöke, az egyik legismertebb magyar nyelvész, a mtmt.hu nyilvános tudományos bázis szerint 154 szakkikk, 113 könyv, 165 könyvrészlet (összesen 575 tudományos közlemény) szerzője.

AK-HÍRLEVÉL

AK-HÍRLEVÉL

A közgyűlés döntést hozott az Alapszabály módosításáról, és elfogadta a Társaság 2021. évi beszámolóját, annak mellékleteit, valamint a közhasznúsági jelentést. **Dr. Arató Balázs** elnök elmondta a jelenlevőknek, hogy nagyon sikeres, programokban gazdag évet zártunk, és bejelentette a Társaság hivatalos együttműködését a Bihari Népművészeti Egyesülettel. Az Egyesületről **Kolozsvári István** elnök, egyúttal közös rendezvényünk, a Partiumi Szabadegyetem (Berettyóújfalu) fő szervezője beszélt. **Takács Róbert**, az MNYKNT projektmenedzsere tájékoztatta a tagságot, hogy a Nemzeti Színházzal sikerült szoros kapcsolatot kialakítani. Új fokozatba lépett az együttműködés azzal, hogy a Gárdonyi Géza-emlékév keretében közös programok megszervezésére fog sor kerülni. **Bartal Csaba** – a Múltkor folyóirat főszerkesztője – a Gárdonyi-programhoz kapcsolódóan elmondta, hogy van egy saját gyártású DVD-melléklete az Egri csillagok című filmben szereplő színészekkel készült interjúsorozatról, melyet a folyóirat készített még 2005-ben. A DVD-t felajánlotta a Gárdonyi-programokhoz, amit ezúton is köszönünk neki.

AK-HÍRLEVÉL

LŐRINCZE PÉTER interjújával indul az idén 150 éves MAGYAR NYELVŐR második száma. A megújult lapban a NEMZET fogalmáról, a mondattani elemzés életszerűségéről, a zekszeréről és többek között a Szegedi Törvényszék ítéletéről is olvashatunk.

MAGYAR NYELVŐR

ALAPÍTVÁ 1872-BEN

TARTALMÁBÓL

150 ÉVES A MAGYAR NYELVŐR

Lőrincze Péter: „Folyamatosan értékelni a nyelvhasználat kérdéseit a Kárpát-medencében”
Kövecses Zoltán: A NEMZET fogalma másként
Lantay Gyula: Idegen eredetű, jelölt mássalhangzó-kapcsolatra végződő főnevek tárgyesete a magyar nyelvben
Pölcz Ádám: A mondattani elemzés életszerűségéről
Büky László: A zekszer nyomában
Sántha Attila: Az „ördögi ármányos” Klézsén. Elsül a kapanyél – de tőpéncs nélkül
Kicsi Sándor András: Lant és cimbalom
Rácz János: A költőnév neveinek történeti-etimológiai vizsgálata
Balázs Géza: A Nyelvőr története (2.)
H. Tóth István: Örök a strázsán. A csehországi szörvényben élő magyarok nyelve, kultúrája
Tuba Márta: 3. European Language Resource Coordination (ELRC) műhely-konferencia Magyarországon
Terdikné Takács Szilvia: Útjára indult az Élő magyaróra

NYR150

146. ÉVFOLYAM 2022. ÁPRILIS–JÚNIUS 2. SZÁM

Online elérhető oldalunkon: <https://mnyknt.hu/category/magyar-nyelvor-archivum/>

AK-HÍRLEVÉL

EZ TÖRTÉNT MÁJUSBAN

2022. május 27. A hetedik! Online tanulmányok (technológia, kultúra, viselkedés, művészet, szemiotika). A Bolyai Önképző Műhely 7. hallgatói konferenciájának témája az online kommunikáció volt Társaságunk székhelyén. A program nyitott volt az MNYKNT tagjai számára, a hallgatókon kívül előadtak a Digitális Jólét Program munkatársai, és ügyvezető igazgatója, **Jobbágy László** vezette az egyik szekciót. Az eseményt **Gózon Ákos**, az Élet és Tudomány főszerkesztője, a Bolyai Műhely Alapítvány kuratóriumának elnöke és **Balázs Géza** társelnök nyitották meg. Az előadások hamarosan tanulmánykötetben olvashatók.

AK-HÍRLEVÉL

A KONFERENCIA RENDEZŐI:

Bolyai Műhely

digitális jólét
program

AK-HÍRLEVÉL

AK-HÍRLEVÉL

PROGRAMJAINK JÚNIUS HÓNAPRA

2022. június 15. 17.00 – Könyvbemutató az Írószövetség székházában (1062 Budapest, Bajza utca 18.). A meghívót Hírlevelünk mellett csatolva küldjük.

Országok változnak, kultúrák maradnak

A Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága, a PKÜ Kazinczy Műhelye és a Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport rendezvénye. A könyvbemutató résztvevői a szerzők: **Németh Ferenc** és **Várady Tibor**. A beszélgetést vezeti **Balázs Géza** egyetem tanár. Köszöntőt mond **Szűts Zoltán**, az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Pedagógiai Karának dékánja.

„Trianon után a Magyarországtól elcsatolt országrészekben létkérdéssé vált a hogyan tovább. Az újraindításhoz jóváhagyásra (politikai engedélyre) is szükség volt. Nagybecskerekén alakult az első jóváhagyott határon túli magyar művelődési egyesület 1921. március 29-én. Ez a nagybecskereki egyesület lett egy ideig a szerb–horvát–szlovén királyságbeli, majd a jugoszláviai magyar kultúregyesületek központi szervezete. Azután 1934-ben ez lett az első betiltott határon túli magyar művelődési egyesület. 1945-ben a titói Jugoszláviában ismét Nagybecskerekén alakult az első magyar művelődési egyesület. Az egyesület történetét az újrapróbálkozások történetének is nevezhetnénk. Az ismétlődő próbálkozások kitartást és rokonszenvező hangulatot kovácsoltak, erősítették az elkötelezettséget. Ma egy újabb kihívással szembesülünk: a feledés veszélyével. A helyzetet súlyosbítja, hogy az országváltások, hatalomváltások, ideológiaváltások sodrásai nemcsak az emlékezetből, de az irattárakból is sok mindent kiséptek. Ezzel igyekszik szembesülni Németh Ferenc és Várady Tibor Országok változnak, kultúrák maradnak című monográfiája. A levéltárakban megmaradt iratok és a korabeli sajtó tudósításai mellett a könyvnek fontos támpontja egy csodával határos módon több mint száz éven át megmaradt személyes ügyvédi (és kisebbségpolitikai) irattár. ”

A szerzők:

Németh Ferenc művelődéstörténész, Bánság-kutató, szerkesztő, az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karának tanszékvezető, egyetemi rendes tanára. Az elmúlt évtizedekben 35 önálló kötete jelent meg (magyar, szerb, angol és román nyelven), zömmel a Bánát és a Vajdaság művelődéstörténetének tárgyköréből.

Várady Tibor nemzetközi jogász. A jogtudományok doktora címet a Harvard Egyetemen szerezte, rendes tagja a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémiának. 1970-ben megszervezte a párhuzamos magyar oktatást az Újvidéki Egyetem Jogi Karán. Fontos szerepe volt a kisebbségi jogokról és nemzeti tanácsokról szóló szerb törvények megfogalmazásában.

AK-HÍRLEVÉL

A normavilágosság követelményének jogi és nyelvészeti aspektusai

A Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport, a Kazinczy Műhely és a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága a demokratikus közéletet segítő kutatási és társadalmi cselekvési programot hirdet a jogi-hivatali nyelv közérthetőségéért.

A programban felkért szakemberektől várunk a témába illeszkedő elméleti és gyakorlati (módszertani) tanulmányokat, s ezt tanulmánykötetben megjelentetjük.

A tanulmányok legjobban hasznosítható, társadalmiasítható fölvetéseit bemutatjuk a szakembereknek, a sajtónak és az érdeklődő közönségnek **2022. november 4-én** Budapesten Normavilágosság címmel a IV. alkalmazott nyelvészeti ankét keretében.

Célunk a jogi nyelv olyan egyszerűsítő módszereinek kidolgozása a közönség számára, amelyek a jogszerűség fenntartása mellett a humánus, emberközeli kommunikációt részesítik előnyben (lakosságot érintő jogi levelezés, közigazgatási, szervezeti kommunikáció). A programban fel kívánjuk használni a korábbi, hasonló törekvések tapasztalatait: például a KIM és a Kúria jogszabály-egyszerűsítő programját.

A következő formában várjuk a csatlakozást a kezdeményezésünkhöz:

1. Tanulmány írása
2. Módszertani javaslatok
3. Előadás a tervezett konferencián (2022. június 30-ig)
4. A programhoz való szakmai kapcsolódás (bármikor)

Kapcsolat: magyarnyelvor@mnyknt.hu

A szakmai előkészületek után megalapítjuk a Jogi (Igazságügyi) Nyelvi Bizottságot.

A program kuratóriuma: **dr. Arató Balázs** jogász, egyetemi docens, **dr. Balázs Géza** nyelvész, egyetemi tanár, **dr. Pölcz Ádám** nyelvész, adjunktus

Legközelebbi rendezvényeink:

Élő magyaróra-tábor a magyar irodalom és nyelv barátainak: Sátoraljaújhely, 2022. július 6–10.

A legjobb magyar novellák: élményirodalom. Széphalom, 2022. július 9.

7. partiumi szabadegyetem (A Sárrét története, irodalma, nyelve). Berettyóújfalu, 2022. július 18–24.

Tisza-túra, Aranyosapáti, 2022. augusztus 1–5.

Zamárdi szabadegyetem, 2022. szeptember 16–18.

AK-HÍRLEVÉL

4. Kárpát-medencei korrektorverseny, Budapest és online, 2022. szeptember 24.

Színházzemiotika, Eger, 2022. szeptember 30. – október 2.

Normavilágosság, Budapest, 2022. november 4.

Figyelmükbe ajánljuk:

Színház és nyelv

MNYKNT, Budapest, 2022.

Hogyan törik a magyar nyelvet a színpadon? Mitől eredeti és különleges a Bánya-szöveg, a Székely-replika? Melyik műben olvashatunk a százszázalékos katarzisemelésről?

A Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda honlapján (www.e-nyelv.hu) 2014 októberében indult el a Színház és nyelv rovat, és 2021 márciusáig havi rendszerességgel jelentek meg az írások, amelyekből az itt fölített kérdésekre is választ kap az olvasó. Az ötlet Balázs Gézáé, a kötet lektoráé, aki tudja, hogy nagyon szeretek színházba járni, kortárs magyar drámákat olvasni, amelyeknek nyelvészként akár szó- és kifejezés használatát is vizsgálhatnám. A javaslat a Tiszatúrán hangzott el, még pontosabban a szatmárcsekei parton. A felvetést tett követte, a megjelent írásokból olvasható egy válogatás a kötetben, így kerekedett ki az ötvenes szám. A színházra nagyszerű metaforákat lehet alkalmazni: lélekbalzsam és gyógyír, azonban számomra a színház és a kortárs magyar dráma szívsszerelem, így a szakma és a szenvedély összekapcsolódásának a szülötte ez a kötet. Nemcsak nézőként, hanem drámaolvasóként is. Hozzám a legközelebb a kortárs magyar szerzők művei állnak, így Székely Csabáé, Háy Jánosé, Egressy Zoltáné, Pintér Béláé, Kornis Mihályé, Tasnádi Istváné, a Mohácsi testvéreké és nem utolsósorban a szűkebb pátriám íróié, Ratkó Józsefé, Fazekas Istváné és Onder Csabáé. Ugyanakkor több írás foglalkozik az újrarendeléssel, újraírással, például Parti Nagy Lajos Tartuffe- és Tisztújítás-átiratával, Závada Péter és Bíró Bence Feydeau A balek (A hülyéje) című opusával. A nyelvészszemmel olvasott drámák szövegeinek elemzései egy teljesen új műfajt képviselnek: a szubjektív nyelvészetiét. Azonban ha konkrétabban kell fogalmaznom, akkor az egyéni, új szavak (neologizmusok) használatát emelném ki, valamint a különbözőstílusrétegek tobzódását, egybecsengését és disszonanciáját a bemutatottművekben. Ezek egyedi színnel és humorral fűszerezik az előadást, illetve a művet. Tanárként nem hallgathatom el, hogy bizonyos szövegrészletek az oktatásban is alkalmazhatók többek között a stílusrétegek, a szóalkotási módok tanítása során, különlegességükkel mindenképpen figyelemfelkeltőnek bizonyulhatnak.

AK-HÍRLEVÉL

a „száraz” nyelvtanórán. Egy-két „vendégírás” egészíti ki a kortárs magyar drámák nyelvhasználatát bemutató írások sorát, így „igen komoly” javaslatot teszek arra, hogy miként olvassunk kortárs magyar drámát; miként oldotta meg egy színésznő azt, hogy segítsen neki a sűgő; mi az a limerick vagy az online szájreklám; olvashatók operettszöveg-variációk, színházi szösszenetek és néhány esetben a szerző nem kortárs, de az előadás új, pl.: Csokonai Vitéz Mihály: Az özvegy Karnyóné és a két szeleburdiak. Természetesen a legnagyobb „forrás” az előadásokat illetően szűkebb pátriám: a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház, a Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválja, a nyíregyházi Vidor Fesztivál, de természetesen gyakran eljuthattam budapesti előadásokra is. Számomra a színház szívszerelem, aszínházi bakancslistám egyik kiemelt pontja e kötet megjelenése volt, a másik: egy év alatt legalább 85 előadást szeretnék megnézni, mint a Kritikusok díjának szavazói. Az írások a megjelenés hét évének időrendjében szerepelnek, nem tartottam célszerűnek a tematikus elrendezést, mivel így a színház és a kortárs magyar dráma sokszínűsége és varázsa még fokozottabban érvényre juthat. A kötetet név- és címmutató egészíti ki, kizárólag az előadásokra, a darabokra és a színészekre, színházi kollégákra vonatkozóan. (Minya Károly)

A nyelv, a magyaroknak a magyar nyelv a legfőbb nemzetösszetartó erő. A Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport 2000 óta figyeli és elemzi a magyar nyelvi jelenségeket, s jelentéseit ötévente tanulmánykötetben adja ki. A 2005-ös, 2010-es és 2015-ös jelentést követően ebben a kötetben a kutatócsoport ismét áttekinti a mai magyar nyelv állapotát a hangzásvilágtól a digitalizáció hatásáig. A szerzők figyelme kiterjed a határon túli magyar nyelvhasználatra (nyelvi tájak), és hírt adnak az elgondolkodtató (alternatív) nyelvtörténeti kutatásokról. A kötet dokumentumokat közöl a magyar nyelvkultúráról: megtalálhatók benne a 2015–2020 közötti időszak legfontosabb új szavai, valamint kifejezései. Az elemzések célja az anyanyelvi kultúrát segítő nyelvstratégia szolgálata.

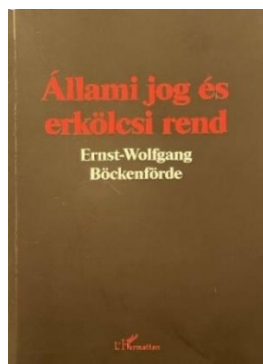
A kötet szerzői budapesti, egri, nyíregyházi nyelvészek, a határon túliakat pedig ungvári, adai, újvidéki, kassai, kézdivásárhelyi, lendvai nyelvészek képviselik.

Könyvünk az 1970-ben alapított Anyanyelvi Konferencia (ma: Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága), a 2000-ben alakult Magyar Nyelvstratégiai Kutatócsoport, a 2006-ban létrejött Magyar Nyelvi Szolgáltató Iroda (Manyszi) és a Petőfi Kulturális Ügynökség Kazinczy Műhelyének összefogásával valósult meg.

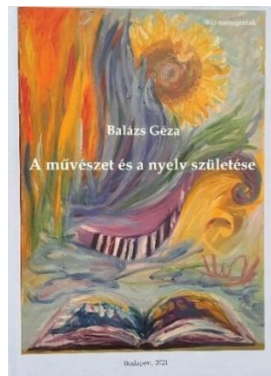
A kötet megvásárolható a www.e-nyelv.hu honlap könyvesboltjában.

AK-HÍRLEVÉL

Ernst-Wolfgang Böckenförde (1930–2019) német jog- és vallásfilozófus államelméleti munkássága nagy hatással volt az NSZK-ra, kimutathatóan Ratzinger bíborosra, a későbbi XVI. Benedek pápára, aktualitása pedig – az Európa előtt álló gondok miatt – egyre inkább növekszik. Tanulságos az ún. Böckerförde-paradoxon (vagy lemma): „A szabadelvű jogállam struktúrájának sajátja, hogy az állam létalapját olyan előfeltevések alkotják, amelyeket az állam maga nem tud anélkül garantálni, hogy ne tenné kérdésessé szabadelvű voltát.” Böckenförde legfontosabb írásait dr. Arató Balázs jogász, a Károli Gáspár Református Egyetem docense gyűjtötte csokorba, és fordította le pontosan, egyúttal közérthetően.

Balázs Gézának a magyar tudományban lappangó megközelítéseket metafizikai nyelvészet néven összefoglaló munkája a művészet és a nyelv közös gyökereit keresi. A művészet és a nyelv strukturális, funkcionális, valamint metafizikai megközelítéseiben egyaránt kimutathatók közös ontológiai (antropológiai) kapcsolatok, és adható egy teljességre törekvő magyarázat. A szerző a művészet és a nyelv kapcsán a következő közös jelenségekre hívja fel a figyelmet: differenciálatlan tudatformák, ősfolklor, alapformák, együttállások, ösztönös összekapcsolódások, motorikus jelenségek, absztrakció. További közös jelenségek: ritmus, szimmetria, indexikalitás, ikonicitás, dallam és nyelv, kép és nyelv kapcsolata. A könyv négy részből (Alapvetés, Eredet, Természeti alapformák, Rekonstrukciók), ezen belül húsz fejezetből áll. A kötetet Moritz Livia festőművész páratlan színvilágú képei díszítik. A kötet megvásárolható a www.e-nyelv.hu honlap könyvesboltjában.

AK-HÍRLEVÉL

Információk a 2022-es TAGSÁGMEGÚJÍTÁSRÓL

Tisztelt Tagtársunk!

Tagságmegújítással kapcsolatos közleményünket honlapunkon olvashatják:

<http://mnyknt.hu/2022/01/21/tagsagmegujitas-kozlemeny/>

**2022. MÁRCIUS 1- TŐL KIZÁRÓLAG AZOKNAK A TAGJAINAK KÜLDÜNK
ELEKTRONIKUS ÜZENETEKET, AKIK MEGÚJÍTOTTÁK TAGSÁGUKAT, ÉS
ENGEDÉLYEZTÉK AZ ADATAIK HASZNÁLATÁT!**

Bankszámlánk adatai (nemzetközi és hazai) utaláshoz (tagdíjfizetés): SWIFT-kód: BUDAHUHB.
Nemzetközi IBAN bankszámlaszám: HU49-10100716-01517103-00000004. Magyarországi
utaláshoz: Budapest Bank 10100716-01517103-00000004. Ezeken a számlaszámokon
folyamatosan várjuk tagjaink tagdíjbefizetéseit. A tagdíj összege egy évre: 3000 Ft, diákoknak:
1500Ft